

Τίτλος Εργασίας
Η μεταβιβαστική παράμετρος στην παρθενία σε ένα πλαίσιο ψυχαναγκαστικής νεύρωσης

Περίληψη

του Ανδρέα Δετζώρτζη

Το κοριτσάκι, σύμφωνα με τον Freud, μπαίνει στο οιδιπόδειο σύμπλεγμα με την ανακάλυψη του ευνουχισμού. Από την εναρκτήρια αυτή στιγμή ξεκινούν τρεις κατευθύνσεις ανάπτυξης. Η πρώτη, που θα μας απασχολήσει στην παρούσα κλινική περίπτωση, είναι εκείνη της αναστολής, δηλαδή της νεύρωσης. Οδηγεί στην αποστροφή από την σεξουαλικότητα γενικά. `Το κοριτσάκι, που μέχρι εκείνη τη στιγμή είχε ζήσει με αρρενωπό τρόπο, γνώριζε να παίρνει ευχαρίστηση από την διέγερση της κλειτορίδας της και συσχέτιζε αυτήν την δραστηριότητα με τις σεξουαλικές του επιθυμίες, συχνά ενεργητικές και απευθυνόμενες στην μητέρα, αφήνει το φθόνο του πέους να χαλάσει την φαλλική της απόλαυση`. Η `απόθεση` παρασύρει τα πάντα: τον αυνανισμό, τη μητέρα που φέρει τον φαλλό, το αντικείμενο αγάπης, και παραπέρα την σεξουαλικότητα στο σύνολό της. Σε αυτό το πλαίσιο, στην ενήλικη ζωή, η παρθενία μπορεί να νοηθεί ως αμυντική θέση, επιβεβλημένη από το άκαμπο υπερεγώ του κοριτσιού, ενάντια σε απωθημένες αιμομικτικές επιθυμίες του. Το εκείνο δεν παύει ποτέ να αναζητά εκφόρτιση και οι παρορμήσεις του θα επιχειρούν να αντλήσουν κάποια ικανοποίηση χρησιμοποιώντας ορισμένες παράγωγες ή παλινδρομημένες διεξόδους. Το εγώ, προκειμένου να κατευνάσει τις απαιτήσεις του υπερεγώ, πρέπει να διαστρεβλώσει ακόμα και αυτά τα ενστικτικά παράγωγα, ούτως ώστε να εμφανίζονται με κάποια, δύσκολα αναγνωρίσιμη ως ενστικτική, μεταμφιεσμένη μορφή. Παρ' όλα αυτά, το υπερεγώ κάνει το εγώ να αισθάνεται ένοχο και η διαστρεβλωμένη ενστικτική δραστηριότητα προκαλεί με διάφορους τρόπους οδύνη. Γίνεται αισθητή σαν τιμωρία και όχι σαν ικανοποίηση. Ο παράγοντας-κλειδί στην κατανόηση της παθογόνου έκβασης της νευρωτικής σύγκρουσης είναι η ανάγκη του εγώ να αναλώνει σταθερά την ενέργειά του, προσπαθώντας να αποτρέψει επικίνδυνες ενορμήσεις από το να αποκτήσουν πρόσβαση στη συνειδητότητα και την κινητικότητα. Αυτό οδηγεί τελικά σε μια σχετική ανεπάρκεια του εγώ, και τα παράγωγα της αρχικής νευρωτικής σύγκρουσης κατακλύζουν το εξαντλημένο εγώ και περνούν μέσα στη συνείδηση και στη συμπεριφορά. Απ' αυτή τη σκοπιά οι ψυχονευρώσεις μπορούν να γίνουν κατανοητές ως σχετικά τραυματικές νευρώσεις (Fenichel, 1945). Ένα σχετικά αθώο ερέθισμα μπορεί να ξεσηκώσει κάποια παρόρμηση του εκείνο, η οποία μπορεί να είναι συνδεδεμένη με τη φραγμένη ενστικτική δεξαμενή. Το αποδυναμωμένο εγώ είναι ανίκανο να κρατήσει την αμυντική του αποστολή και κατακλύζεται σε τέτοιο βαθμό, ώστε είναι υποχρεωμένο να επιτρέψει κάποια ενστικτική εκφόρτιση, παρότι ακόμα και σε αυτή την περίπτωση η εκφόρτιση είναι μεταμφιεσμένη και διαστρεβλωμένη. Αυτές οι μεταμφιεσμένες και διαστρεβλωμένες εκούσιες εκφορτίσεις εκδηλώνονται κλινικά με τη μορφή των συμπτωμάτων της ψυχονεύρωσης, που στην παρούσα κλινική εργασία παίρνουν τον χαρακτήρα της ψυχαναγκαστικής νεύρωσης. Η μεταβιβαστική παράμετρος σε ένα τέτοιο ψυχικό αστερισμό είναι καθοριστική στην εξέλιξη της ψυχαναλυτικής θεραπείας. Όλες οι ανωτέρω αναφορές θα διερευνηθούν σε βάθος με την κατάθεση του απαραίτητου υλικού από μια κλινική περίπτωση νεαρής γυναίκας που βρίσκεται σε ψυχαναλυτική θεραπεία.